

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:
Egész évre 12 ft, félre 6 ft, évnegyedre 3 ft o. 6.

Helyben előfizetheti Demjén L. és Keresztély Pál urak kereskedésében, hol egyes számok is kaphatók.

Szerkesztői szállás: belső-tordantóza 122. sz.
Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: 61 hasábol garmond corart 6 kr
s egyszeri beiktatás után 30 kr. befizetendő.
Hirdetéseket felvételnek: Helyben: a kiadóhivatalban, Demjén László könyv- és Keresztély Pál papírkészítésében. Pesten: Zeisler M. (Hiralyutca 60. sz.) Bécsben: Haasensteint és Vogler (Neuer-Markt 11. sz.) Oppeli Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2.) Süddeutsche Annoncen Expedition Stuttgart.
Nyititli cikkek: sora után 20 kr. előleg be-
küldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.
Előfizetéseket a hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Tájékozunk magunkat!

(KNG.) Azt, a ki ismeretlen helyen, utbagazítás nélkül, sötétben indul el, ha baj éri, nevezhetjük könnyelműnek, meg gondolatlan, ki saját becses énjét nem sokba veszi; hanem a ki tudja, hogy a téren melyen vezérilág, nélkül kell áthalatnia, számtalan törvénst vár rá s még is csak úgy vaktában vág neki, sőt maga után csábít másokat is, az annál nagyobb bünt követ el, mennél többeket vezetett tájékozatlanul a nyaktörő ösvényre. A politikai küzdelem terén az utóbbi eset a gyakori. Itt lépésről lépésre csak ovatosan, körültekintve, előrelátólag számítva lehet a biztonság haladását megkísérteni; ha azután a pártvezeték elmulasztja a legkisebb részletekbe beható szemlét, ha rohanna haladnak a ködös távolban képzelt cél felé, vajmi nagy meglepetés érheti őket, pártjukat, s hányszor nemcsak az eltévedt töredék, de az egész nemzet keservesen adja meg az árát a tájékozatlanságnak és hosszú ideig kell hogy megsírassa a könnyelműség kockázatos lépéseit, a könnyenhiúságot.

Tájékozunk magunkat tehát, mielőtt dologhoz látunk.

Az erdélyi részek oly kényes politikai terület, melyhez hasonlólt államokszerte hiába keresnénk. Ha valahol, itt van gyakorlott politikai vezérekre szükség. Itt a főkuriosi képesség, mely legtöbbnyire nem tart egyebet szem előtt, mint a párt érdekeinek minden áron győzelemre juttatását, — kiszámíthatatlan, visszafordíthatatlan károkat okozhat a magyar államnak ép úgy, mint a demokraciat alkotmányosságnak.

Hajdan az erdélyi magyar politikus feladata volt a lavírozás, balancírozás török és német közt, támaszkodva a királyhagóntul magyar elem közepébe eső zömére: ma a magyar államiság, a nemzeti kormány tekintélye kell hogy a magyar államférfiú zászlója legyen; ez alatt kell sorakoztatnia, s tömöríteni mindazokat, nemzetiségi különbség nélkül, kik a magyar haza épségének, alkotmányos szabadságának hívei. Ez országújságban mindazoknak, kik magukat magyar politikusoknak tartják, a pártérdeket soha sem szabad az állami érdekekkel koordinálni, annál kevésbé azt a fölébe helyezni; különben, nemhogy a párt nyerhetne valamit, de a nemzet veszíthet sokat — nagyon sokat.

Vajjon maggondolták-e ezt, különösen az ellenzéki oldalon? Kétféle.

A választási küzdelmekre mindenáron szeretnék megnyerni a román választókat, és ize még alig vagyunk a tusa kezdetén, már is kiderül, hogy nem ismerik az utakat és célt, melyen és melyfelé az ellenzéki részre netalán hajlani kész „passivisták” haladnak, tartanak. Így akarnak helyes politikai esatervet készíteni?!

Ez rossz jel, a tájékozatlanság bizonyossága.

Hogy az ugynevezett román „activisták”-ra a balpárt nem számíthat, ezt vezéreiknek, mint politikusoknak tudni kell; csak úgy remélhetnek tehát román segédserget, ha Baritiu pártja egyidőre felhagy a szenvedőlegesség magatartással, s kész egy magyar párt karjára körsétára; ámde bizonynyal nem azért, hogy a magyar állam érdekeit szolgálhassa.

Nézünk csak min töri fejét a rövid actiora valószínűleg vállalkozó román „passiv” párt?

A „Gaz. Tr.” legutóbbi (38.) számában nyilatkozik a névtelenül küzdő fővezér, s a szerkesztő ament mond erre. Legelőbb a román actio pártot támadják meg, miért mondja a „passivitas politikáját” gyakorlatiatlannak, mely „semmi eredményt sem mutathat fel”; vádolják azzal, hogy a n.-szebeni utolsó conferentián megintgatták a románoknak „hagyományos politikájukba” vetett bizalmát, hitét; az activisták vezéreit pedig azzal gyanúsítják, hogy ezek a kormányt akarják szolgálni és nem a nemzeti ügynek, ezért vakesszkeikkel a conferentián megszavaztatták „a választást a magyar országgyűlésre”.

A „Gaz.” férfai szerint, a n.-szebeni conferentia tagjai ezt csak saját személyükre nézve határozhatták el; mert nem képviselték az egész román nemzetet, a minthogy ők maguk is egy nagy gyűlés tartását indítványozták. A n.-szebeni activisták — ugymond — csak azt akarták egyelőre kivinni, hogy a románokat kimozdíthassák a passivitas teréről, csak „a passivitas nymbusát” akarták megtörni.

A „Gaz.” lehetőségek tartja, hogy a tartandó nagy gyűlés ismét a passivitas mellett fog nyilatkozni; de, föltéve, hogy a románok részt vesznek a választásokban, következő eshetőségek adhatják elő magukat:

vagy a választott román képviselők, vagy maga a román nagy gyűlés kimondhatja azt, hogy

a megválasztott román képviselők ne menjenek be a pesti országgyűlésbe, —

vagy azt is, hogy lépjenek be, s csatlakozzanak a kormánypárthoz;

ugy azt, hogy a balpárttal fogjanak kezét; végre lehet, hogy azt határozzák el, hogy egyik párthoz se csatlakozzanak, hanem formáljanak „független nemzeti pártot”.

Szemügyre vevén mind ezen eshetőségeket, úgy találja a „Gaz.”, hogy az activisták vezérei nem állíthatják azt, miszerint a négy eset közül bármelyik álljon elő, az általuk óhajtott cél fog elértetni; ily korlátozott felfogást náluk nem keresve azzal gyanúsítja őket, hogy a vaksorsra bízzák a továbbit, csak azt akarták elérni, hogy a szerintük káros passivitást elhagyhassák a románokkal így gondolkozva:

„csak hogy egyszer kimozdíthassuk a románokat a passivitásból, hadd menjenek a szavazó vedrekhez, majd tudunk mi arról gondoskodni, hogy a mi kedvünk szerint járjanak el.”

A „Gaz.” férfainak óhajta tehát az, hogy a nagy conferentiát ne tartsák „az activisták fészkeben” (N.-Szeben), mert oda nem is gyűlne annyi román, mennyi a román nemzetet igazán képviselhetné; a legfőbb óhajta pedig a román passiv pártnak az, hogy az egybehivandó nagy conferentia proclamálja:

„az egyedüli igaz nemzeti programot: a román képviselők mint ilyenek ne jelenjenek meg a pesti országgyűlésen”. Ezt a nemzeti programot meg így javítja ki a „Gaz.” szerkesztője: vagy a „Gaz.” férfai elhatározzák, hogy „lépjenek be és tiltakozzanak azon erőszak ellen, mely Erdélyt, s illetőleg az erdélyi románok fölött gyakoroltatik, s azzal tüntetőleg hagyják oda az országgyűlést”. Így akarja a „Gaz.” éreztetni a hatalmasakkal, hogy még vannak románok Erdélyben.

Ezekből kettőt tanulhatunk meg, hogy t. i. a román passiv párt nem hajlandó az activistákkal kezét fogni, sőt vádolja, gyanúsítja különösen annak vezéreit; politikája pedig az, olyan állást foglalni el az ország parlamentjével szemben, milyent foglalt volt az erdélyi magyarság 1863/4. a nagy-szebeni conventiculum ellenében.

Járhat-e ezekkel a magyar állam szétáradására törökkel egy után magyar ellenzék? Alig hiszem. De ha akarna is, azok nem akarnak semmiféle magyar párttal együtt haladni; ők csak Erdély terrorizálása ellen akarnak protestálni, de egyik magyar párt többségét sem szaporítják. A magyar ellenzék tehát Baritiuékát segíteni céljában, de viszontszolgálat reménye nélkül. Memento.

Legujabb táviratok.

Páris, máj. 28. A nemzetgyűlés tegnap ülésében az ujczozási törvényjavaslat volt szövegben. Chanzy úk. a kormánnyal és a bizottsággal teljes egyetértőleg oda nyilatkozik, hogy a szerföltött tüzetes vita e kérdésben fölösleges s kéri a nemzetgyűlést, szavazza meg e törvényt minden céltalan szöszaporítás nélkül. Brunet bonczkés alá veszi a tvjavaslatot. Trochu a hadsereg hanyatlásának kezdetét az első császárságra vezeti vissza, mint mely alatt a fegyelem meglazult. Franciaország regenerálását ajánlja az ifjúság nemzeti szellemben nevelése, a katonaság fegyelemhez szoktatása s a közigazgatás decentralisatioja által.

Bécs, máj. 28. A reichsrathi cseh képviselők a legközelebbi ülésben tvjavaslatot szándékoznak benyújtani, mely szerint a kormány egy millió forint kölcsön felvételére hatalmaztatnék fel a csehországi vízkárosultak felségelésére.

Triest, máj. 28. A porta kiváló köszönetét fejezte ki az osztrák követség után a smyrnai osztrák főkonzulnak azon hatályos támogatásért, melyben ez az ottani helyhatóságot a közelebbi zsidóüldözések alatt részesítette.

Róma, május 28. Trautmansdorf tegnap nyújtotta át a pápának visszahívó levelét. — A kamara tegnap ülésében a miniszterelnök s az igazságügyér egy interpellatioira kijelentették, hogy a kormány még ez ülésszak alatt, vagy pedig a jövő kezdetén tvjavaslatot nyújt be a római vallási testületre vonatkozólag, az időpontot azonban tüzetesen meg nem határozhatja, mindazáltal igyekezni fog a kellő pillanatot felhasználni.

Berlin, május 28. Humbert koronaherceg és neje Margit hgnó ma ide érkeztek s a vasúti indóházban a császár, a koronahé és más kitünőségek által fogadtattak.

Bazaine ügyében Metzből ujabbán két delegált érkezett Versaillesba, hogy mint tanúk kihallgatassanak. Magában Metzben pedig egy szakértő bizottság működik, tervrajzokat véve fel a város alatt folyt összeütközések alkalmával egy a francia, mint a német hadsereg által napról napra, sőt óráról órára elfoglalt állásokról, melyek bizonyítékul fognak felhasználatni a megkezdendő perben.

Kolozsvárt, 1872. máj. 29.

Városi képviselőtink ma közgyűlést tartott, melyet a fájdalom és öröm hívott össze.

Városunk főispánja ugyanis értesíté a gyűlést, hogy érdemes polgármesterünket oly baj érte, mely őt hivatalos dolgai intézésében gátolja, kéri ennélfogva a gyűlést, gondoskodni az iránt, hogy a város halasztást nem szenvedhető dolgai fenn ne akadjanak.

Id. Hincz Gy. ur legcélszerűbbnek gondolná, ha a tanács maga gondozná az ügyeket addig, míg jobbra fordítja az isten a hirtelen baj által sújtott polgármester állapotát; ha pedig majdan szükségét látna a tanács annak, hogy másnemű intézkedés tévessék, akkor jelentést teend a közgyűlésnek és ez a szükséghez képest intézkedhetik.

Ezen expediens helyesnek találtatt és csak anynyiban nyert határozottabb formulázást, hogy a választás szerint legidősb tanácsnok helyettesítse a polgármestert ideiglenesen.

A főispán ur ezután előadja, hogy a királyi biztosságtól hozzá érkezett tudósítás szerint gf. Lónyay Menyhért miniszterelnök és Tisza Lajos közleked. országjáró nagyméltóságaiak június 4-én városunkba lettek volna érkezendők, azonban azon gyász, mely az uralkodó-házat érte, két vagy három napra őket is visszatartja; június 6—7-én érkeznek tehát körünkbe, jónak látna ennélfogva, ha a képviselők gondoskodnak, a miniszter urak méltó fogadtatását iránt. Eddig az ilyen ünnepélyes alkalmakkor arra rendelt bizottmány szokott eljárni, most is bizottmányt ajánlana e célból.

Filep István ur azt tartja, hogy a kormányzó urak körünkbe való érkezése városunknak oly ünnepe lesz, melyre Kolozsvár és Magyarhor erdélyi része régóta vár, méltó, hogy hatóságilag legyen gondoskodva az ünnepélyes fogadtatás iránt. Helyesli a bizottmányt ajánló indítványt és kéri a főispán urat, hogy abba tagokat jelöljön meg.

Erre a főispán ur valami 25 tag nevét olvassa fel, a kik el fogadtatnak.

Hajós ur időközben tekintetéből ajánlaná, hogy a bizottmány a közgyűlés után azonnal itt maradjon és tanácskoznék a teendőik felett. Ezen gyakorlati indítvány közhelyesséssel találkozik.

Galgóczy ur felel, hogy az ily ünnepélyes fogadtatások alkalmával ki szokták világítani a várost, és más ünnepélyességeket rendeznek; ámde most az uralkodó-háznak gyászja van, illő, hogy e gyászban a város is részt vegyen, örömeinek pedig aként adjon szebb és maradandóbb kifejezést, hogy a kivilágítás- és ünnepélyességek megtakarított költségeit az emlékezőes nap megörökítésére egy jótékony célú alapítványra fordítsa.

Nagy Péter ur erre megjegyzi, hogy az uralkodó ház fájdalmában nem önző, és nem veheti rossz neven, ha a város örömnappjait méltóan ünnepli meg, ezt ugyan ürügyül jól lehet használni, de a ki ellenszól, a város vendégszerellete és hírneve ellen tesz.

Galgóczy ur azonban kifejezi, hogy ő nemcsak ellene nincs az örömezés méltó megünnepeelésének, de sőt azt gondolja, hogy akkor ünnepel a város legszebben és legméltóbban, ha egy mulékony kivilágításnál maradandóbb emléket emel örömnünnepének az általa ajánlott alapítványban.

Berde ur felfogása szerint nem lehet helyén most már a felett tanácskoznék, hogy a tisztelet és ünneplés minő jeleivel fogadtassanak az érkezők, most csak azzal kell tisztába jönni: vajjon vendégként fogadják-e a város a magas urakat.

Hajós ur is a kirendelt bizottságra tartozónak találja a fogadtatás és ünnepélyességek részleteit meghatározni. Ugy gondolja, hogy az érkező urak a város vendégei lesznek, a kik irányában megszünik minden vallás-, nemzetiségi- és pártkülömbőség.

E felfogást minden loyális és vendégszerető polgár csak helyeselni és tisztelni tudja.

Dr. Dobránszky.

Andrássy gróf beszélgetése egy románossal.

A bécsi „Osten” közelebbi száma egy beszélgetést közöl, mely állítólag Andrássy gróf és a magyar románok egyik vezére, s egyszersmind képviselője között Andrássy grófnak külügyminisierről történt kinevezése előtt történt.

— A beszélgetés hitelességeért a nevezett lap vállal felelősséget. — A meg nem nevezett oláh képviselő panaszkodik az irántuk elkövetett igazságtalanságok miatt. Andrássy gróf kérdi: „S melyek azon igazságtalanságok? Nem egyenjogúak-e önök? Vannak-e a magyaroknak kivételes jogai, melyekkel a románok ne bírnának? — „Nincsenek!” — felel a román képviselő. — „De eltekintve ettől fő panaszaink a következők: Először, hogy az erdélyi unió a románok akarata ellenére vitetett keresztül; másodsor, hogy a nemzetiségi törvény tartalma címének paródiája, s a magyarok javára megszorítja a nemzetiségek jogait.” — Andrássy: „A nemzetiségi képviselők okai, hogy a nemzetiségi törvény hézagos. Mi Erdélyt illeti, meg nem foghatom, honnan származik a románok idegenkedése az uniótól, holott nézetem szerint

épen nekik lehetne okuk örülni, hogy az unió által százas szolgaságukból felszabadultak. Önöknek utógondolattal kell birniok. — Az erdélyi autonómiát emlegetik, de mi tudjuk mit jelent ez, s mi magyarok készek vagyunk inkább valamenyen elvérezni, mintsem Erdély kiadásába beleegyezni.” — Nem akarjuk Erdélyt elszakítani; — ugymond a román — sem pedig Romániának nincs elég hatalma, hogy azt fegyverrel elvegye. — Nem igaz azon föltevés, hogy mi Daco-Romániát akarunk alapítani. Mi Erdély autonómiáját csak nemzeti érdekeink biztosítása céljából követeljük. Andrássy: „Tudjuk hogy nem fogják Daco-Romániát létesíthetni, de remélik, hogy ezt az események segítségével létesíteni fogjákok. Pontos értesüléseim vannak ide vonatkozólag, s ismerem a kölföldi románok tervét, miszerint kedvező pillanatban sereggel fognak Erdélybe útui, hogy az ottani románokat föllátsák és fölfegyverezzék. Még azon pontokat is ismerem, hol a románok be akarnak törni. De ép oly pontossággal ismerem azon pontokat is, melyeken a románok megsemmisítenek.” Andrássy ezután fölemlíti, hogy Francia- és Oroszország s a többi nagyhatalmak Moldova-Oláhszágot kintálták Magyarország-Ausztriának, de ez ajánlatot visszautasították. A nagyhatalmak — folytatja tovább, — kételkednek a pártok által szétmarcangolt Románia életképességében; nem hiszik, hogy Románia keleten hivatást legyen képes betölteni. — ha én ma egy sereg élén benyomulok Romániába, holnap már elfedi cipőimet a sok hódolati fölirat — oly korrumpált az ottani társadalom. Ez által csak azt akarom föltüntetni, hogy mily vélemény uralkodik Románia fölül. — Román: Ha a románok közti izgatást meg akarják szüntetni, elégségek ki a románokat, s szövetkezzenek románokkal. — Andrássy (gondolkozás után): Csak egy embert ismerok Romániában, kivel egyet tudnék érteni, s ez Ghyka, Magyarország, a magyar-román szövetség barátja.

Horváth Boldizsár képviselőjelölt beszédéből. (Reformok.)

Első sorban áll a felsőház rendezése. A mai főrendiház sem határozatlan jogkörénél, sem egybeállításánál fogva nem maradhat továbbra fenn.

A felsőház rendeltetése az, hogy a pártok felett állván, erkölcsi tekintélyével, tudományával, higgadtságával ne akadályozza legyen az alsóház törekvéseinek, hanem csak mérséklője akkor, ha azt netalán a párt-szenvedély túlagadta volna a kellő korlátokon. E szerint a felsőház nem bírhat a korlátlan veto jogával, mert ez meghiusítása lenne a nemzet akaratának, a mely képviselői által az alsó házban nyilatkozik. A felsőház rendezésénél tehát egyik lényeges szempont az, hogy annak viszonya az alsóház irányában szabatosan megállapítás-sék s visszavetési joga kellő korlátok közé szoríttassék.

A másik irányadó szempont, a melyre a felsőház alakításánál figyelni kell, az, hogy ne vegyük be oda a rossz szellemet, hogy ne tegyük azt egyes privilegiált osztályok monopoliumává (helyeslés) vagy egyoldalú, önző érdekek személyesítőjévé; továbbá: hogy tagjai, a mennyiben a korona kinevezése folytán foglalának ott helyet, a törvényhozás függetlensége tekintetéből elmozdithatlanok legyenek.

Intézményeink sorában hiányzik az államtörvény-szék. Még mint a kormánytagja penditettem volt meg ez eszmét, de az, fájdalom, nem talált visszhangra.

A bírói hatalom gyakorlatáról alkotott törvénynek egyik alapelve a közigazgatás elkülönítése a törvényke-zéstől. Ámde ez elv nem viheto e gész teljében keresztül mindaddig, a mig nem gondoskodunk egy független, elmozdithatlan tagokkal álló testületről, a mely közigazgatási ügyekben a legfelsőbb forumot alkossa. Most e forumot a különböző miniszterek gyakorolják, mindenik a maga szakmájában. Ez állapot tarthatlan s merőben ellenkezik egy rendezett államelet követelményeivel. A miniszterek joga és hivatása a kormányzás, nem pedig a bíraskodás. Kibocsáthat alkotmányos hatáskörének korlátai közt rendeleteket, de nem hozhat ítéletet. Az ítélethozás jogát, valamint a törvénykezés terén nem, ugy közigazgatási ügyekben sem szabad politikai hatalom kezébe letenni. (Ugy van!)

Szükségesnek találok tehát az államtörvény-szék mielőbbi felállítását. Ennek hivatásához tartoznék:

1. hogy legfelsőbb forum legyen közigazgatási ügyekben;

2. hogy döntőn az illetékesség kérdéseiben a közigazgatási és törvénykezési forumok közt akkor, ha kétséges, hogy valamely ügy melyik utra tartozik;

3. hogy egyes konkrét esetekben végérvényesen határozzon, a közigazgatási rendelethez képest érvényessége felett, ha azok törvényessége egyik vagy másik fél által kétségbe vonatvák.

De épen azért, hogy a létrehozandó államtörvény-szék eme hivatást kellően betölthesse, nélkülözhetlen egy közigazgatási törvény, a mely pontosan meghatározza a közigazgatási forumok elé tartozó ügyeket s

azok elintézésének módját. Nem osztom azok aggodalmát, a kik egy közgazgatási törvénytől azért iróznak, nehogy azáltal hazánkban rendőri államot teremtsenek; sőt épen ellenkezőleg, akkor feltehetem a szabadság ügyét, ha a helyett, hogy az állampolgárok jogait, érdekeit közgazgatási ügyekben is a törvény uralma alá helyezzük, azokat a közgazgatási fórumok tág önkényére bízunk. (Élénk tetszés nyilvánítsók.)

Szintugy hajótörést szenvedtem az államtanács eszméjével is, habár sohasem volt céloim az akár a volt francia, akár a volt osztrák hasonló intézmények hatáskörével ellátni s a felelős parlamenti kormányval koordinálni, vagy azzal ellentétbe állítani. Ezen intézmény nagy horderejű hivatása abban állana: hogy előkészítse a törvényjavaslatokat az illető szakminiszter által kijelölt irányban s alapelveken, a melyek iránt csak akkor lenne észrevétel az illető miniszternek; ha azok összeütközésbe jönnének valamely organikus törvénnyel, vagy egy más szakminiszter által felállított alapelvvel. Ez esetekben a minisztertanács döntene.

A codificatio, tisztelt polgártársaim, egyike a legnagyobb és legnehezebb feladatoknak. Oda nemcsak a hazai törvények és viszonyok alapos ismerete kívántatik, hanem az is, hogy éber figyelemmel kísérjük az összes európai törvényhozás fejleményeit, a tudomány virágnyait s az új alkotások gyakorlati eredményeit. E feladatot nem lehet dilettansok által megoldani.

Ez okból ma is hangsúlyozom az államtanács elodázhadlan szükségét, mint a mely nélkül törvényhozási alkotásainkban a következetes irány, az egyöntetűség, a kellő összhangzat mindvégig hiányozni fog. Egyébiránt nem az elnevezésre, hanem a testület hatáskörére s egybeállására helyezvén a főszólyt azt, vajjon e testület államtanács, vagy codificáló bizottság nevét nyeri-e a keresztségekben, alrendű kérdésnek tekintem.

Közlekedési ügyekben nemzetünknek egy nagy hibája van, az, hogy csak vasutakért lelkesedünk, ellenben közutainkat elhanyagoljuk. (Ugy van!) Ez orvosi nyelven szólva, annyi, mint megteremteni a test nagy arteriát, ellenben megelégedni a capillaris idegekről, holott, az utóbbiak nélkül a nagy arteriák jótékonyága elvesz a testre nézve. (Tetszés.)

E hibás felfogás, ezen egyoldalú irány oka annak: hogy vasutaink majdnem kizárólag az átviteli kereskedés számára vannak, s épen ezért jövedelmezőségük is csekélyebb, mint lennie kellene. A vasutak áldásait csak akkor fogjuk érezni teljes mérvben, csak akkor válnak azok anyagi felvirágzásunk valódi emeltyűvé, ha helyes közúti rendszer segítségével kapcsolatba hozhatunk az ország minden részével. Most a vasut sok helyütt hiában van azokra nézve, a kiket csak egy pár órányi távolság választ el attól; hiában van azért, mert az év némely részeiben sártengerben fullanak el, amíg a vasutakhoz érnek. S e baj a mi viszonyaink közt annál nagyobb, minthogy kivételre szánt cikkeink belterületi, azok sulyához képest aránytalanul csekély, s ennél fogva eme cikkek a szállítási költségek terheit sokkal inkább megérzik, mint például azon behozatali cikkek, a melyek csekély suly mellett nagy értéket képviselnek.

Ennél fogva fontosnak tartanám, ha a vasutak spóradicus megszavazása helyett mindenekelőtt közlekedési

rendszerünk egész összegében, vasúti és közúti hálózatunk együttesen, s összhangzatosan állapíttatnék meg. (Helyeslés.)

Egyik főfeladatunk gondoskodni az ország biztonságáról, s a honvédelem eszközéről. A közös hadsereg megszűntetését azonban, s egy külön magyar hadsereg alakítását nem tartom sem lehetőségre, sem czélzerűnek. Lehetők azért nem: mert alterálná a kiegyezést; s czélzerűnek azért nem: mert elviselhetlen terheket rakna a nemzet vállaira. Ellenben semmi akadályt sem látok arra nézve, sőt kívánatosnak ismerem el, hogy honvédségünk, mint a közös hadsereg kiegészítő része, mielőbb műszaki csapatokkal is elláttassék. (Élénk tetszés.)

Ideje volna már adórendszerünk reformjára is kiterjeszteni figyelmünket. Igaz ugyan, hogy a reform e téren a legtöbb nehézségekkel és legnagyobb akadályokkal találkozunk. Nem apaszthatjuk el az államháztartás egy vagy más jövedelemforrását, még mielőtt annak pótlására egy új és czélzerűbb forrást nem nyitottunk volna. Itt semmiféle kombináció nem tanácsos pusztán a theoriára építeni, hanem számokra, s a gyakorlat adataira kell fektetnünk. Mindemellett úgy hiszem, hogy az alkotmányos kormányzat óta gyűjtött öt évi adatok a kormányunk elégséges tájékozódás szolgálhatnak arra nézve, hogy az általa köteendő rendszer iránt magát elhatározhassa, s azt a törvényhozás bírálata elé terjessze. Nem is kételkedem arról, hogy a jövő országgyűlés egyik legfontosabb tárgyát a kormányunk ide vonatkozó javaslatai fogják képezni.

Pénzügyekben egyébiránt azon elvet vallom: hogy a fukarság nemcsak nem egyértelmű a takarékosággal, hanem ennek gyakran épen ellenkezője. Hasznos befektetésektől pénzt megvonni nem egyéb, mint megtakarítani a filléreket a réven, de később aztán forintokat dobni ki a vámon. Azért nem pártolhatnám soha az olyan szűkkeblű pénzügyi politikát, a mely egy habár jelentékenyebb kiadást is meg akarna tagadni, a midőn azzal közvetve a nemzet szellemi vagy anyagi fejlődésének kétségtelen lendületét nyújtanánk. (Helyeslés.)

Pénzügyi helyzetünk javulása nagy mértékben függ, kereskedelmünk s iparunk felvirágzásától, ez pedig viszont attól, hogy számára a könnyű, olcsó és biztos hitel forrásai nyitva álljanak s önző érdekek által ne zárassanak el előtte épen akkor, a mikor azokra épen legnagyobb szükségünk van. Ez okból örömmel üdvözlünk minden oly intézkedést, a mely e célzattal szolgál. (Vége köv.)

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, május 31, 1872.

A k-monostori önkéntes tűzoltó-egylet f. hó 29-én választá meg tisztjeit. Csapatparancsnok lett Simon József, másvezető Szabó Gábor, első szivattyúvezető Pataki Lajos, második szivattyúvezető Tulodi Samu, szertárnok Bene József, segédtszif Pethő Miklós. Mint halljuk, az egylet rendszeres szolgálata június elsején veszi kezdetét.

Honvéd-émlék. A „Zips. Anz.” írja: A Faragó ur által tervezett és idomított honvéd-alak, mely

a branyiczói ütközet emlékeül van szánva, egy sepesi vasműben öntetett és mint sikerült műnek sok bálmulója van. Az emlék felállítását már mi sem akadályozná, azonban a vasmű igazgatósága engedélyt kért az 1848. honvéd-egylet választmányától, hogy e szép művet a világkiállításra Bécsbe küldhesse. A megkeresésnek készséggel hely adatott; s a kiállítás nemcsak Faragó urnak, hanem a Szepeességnek is becsületére fog válni.

A kolozsvári hitelbank és zálogköcsön-társulat f. hó 28-n tartott közgyűlése a múlt évre osztalékul részvényenként 22 forint állított meg, a mely jul. 1-től kezdve felvehető. A lelépett elnökök helyébe megválasztotta báró Bánffy Albert és Simon Elek urakat.

Gyermek felügyelőnököt (magyar bonnekot) képző intézetet létesített egyet alakítása végett nyilvános gyűlést tartatik vasárnap, június 2-án d. e. 11 órakor a városház nagy termében, melyre a nevelésügy barátait, hölgyeket és férfakat, különösen a szülőket tisztelettel meghívja a szervező bizottság.

Nyilvános köszönet. A f. é. május hó 20-n a sétatérn megtartott „népiünnepély” rendező-bizottsága, a mai napon betérjeszté alólirhoz — mint a sétatér pénztárnokához — részletes számadását, mely szerint azon ünnepély bevétele — belépti jegyekből 1024 ft 70 kr, feijűfizetésekből 15 ft 30 kr — összesen 1040 ft, azaz egy ezer és negyven forint volt; — levonva eze bevételei összegből a kiadást 295 ft 63 kr, azaz kétszáz kilencvenöt forint és hatvanhárom krajczárral, mint tiszta jövedelem 744 ft 37 kr, azaz hétszáz negyven-negy forint és harminchét krajczár maradt meg; — a midőn ezen összeget e mai napon a sétatéri pénztárba hiány nélkül átvettém, kedves kötelességemnek ösmerem — a sétatér kezelő-bizottsága nevében a t. rendezőségnek hálás köszönetet szavazni, továbbra is fáradszhatatlan buzgalmuk- és jóakaratu pártfogásukba ajánlván sétatérünket. — Kolozsvárt, 1872. május 22-én. Dr. Hintz, sétatéri pénztárnok.

Erdekes epizod. Vasárnap reggel, midőn a Kossuth Lajos, jelöltségét hirdető óriási plakátokat Pest utcáin szerte felraggatták, azok közül a Curia épületére, — épen a sarokra is — jutott egy. E felraggatott felhívásokat többen állták körül mindenütt a kíváncsiak közül, megtudandók, hogy mit tartalmaz azon felhívás, melyről már messzire szembeöltött az óriás betűkkel nyomott „Kossuth Lajos” szó. A curia épületének sarkaira felraggatott felhívás mellett is megállott egy uri ember s a felhívást olvasni kezdte. Azonban alig hogy annak olvasásába mélyedt, a curia tulnzó kapusa azt learkarta előle szakítani, de az illető uri egyén e szavakkal mentette azt meg a megsemmisüléstől. „Ne bánts, mert ha mi ma letépjük a plakátokat, nemsokára letépi a zászlókat is”. — S ez az uri egyén Tóth Vilmos belügyminiszter volt.

Egy temesvári fazekasmester oly kitünően készíti gyártmányait, hogy a távirdai gálynáutegekhez szállító anyagidevényeket távol külföldre is szállítja a megrendelők nagy meglegedésére.

A francia tüzérseg végleges szervezése után összesen harmincz ezredből fog állani, míg jelenleg csak húszat számlál; ehez fog járulni egy külön hídászati ezred; mindentüzezezt tíz üteg tábori ágyuból fog áll-

lani s így a harmincz ezredre 300 üteg, azaz 1800 ágyú esik.

(Necrolog.) Kovács Teréz és Kovács Árpád, a 8-ik gymn. osztály tanulója, mint atyátlán s immár anyátlán árvák, saját magok, gyöngéd rokonaik: Stark József, választott polgár és szappangyáros családjával; néhai Stark Eugenia, Demeter Károlyné, férjével s gyermekeivel; Stark Károli és Emilia, Jancsó Józsefné, férjével s gyermekeivel; végre számos rokonaik nevében, a fájdalom legdulóbb keservében jelentik, a hön szeretett jó anyja, testvér és rokon, néhai Stark Teréz, öz. Kovács Lajosné, élete 45-ik, özvegyisége 14-ik évében, f. hó 26-án, hosszas és kínos szenvedések után történt csendes kimúltát. Az áldott jó anyja és testvér, kinek családi boldogsága oly rövid volt, a bána-tonos emlék lassan emészto érzelmei alatt hervadt el idő előtt, de gyengeségében is páratlan hűség, szeretet és önfeláldozással töltötte be anyai szent kötelességét kiskoru árvái körül, kik a kegyelet legbensőbb hálájával áldják s áldani fogják annak emlékét, ki nekik élt s boldogításokban találta boldogságát. — Az áhitat lelkelvel imádkoznak most ravatala körül: hogy az egek ura fáradt testének békét, lelkének örök fényt és dicsőséget nyujtsan ama jobb világban! Hült tememei f. hó 28-án d. u. 5 órakor fognak hídutocai 317. számú lakásáról, felették tartandó halottas könyörgés után, az óhajtott és megérdemelt nyugalomnak átadatni, mely végtiszület tételre szomoruan hivatnak meg rokonok és ismerősök. Béke és áldás lengjen sirja felett! Kolozsvárt, 1872. május 27-én.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Május 29-ről: 5% Metalliques 64.70. 5% Nemzeti kölcsön 71.90. 1860-diki államkölcsön 103.70. Bank-részvények 837. Hitelrészvények 333.50. London 112.70. Ezüst 110.85. Cs. kir. arany 5.41. Napoleondor 8.99%.

Földterhermentesítési kötvények: Magyar 81.50. Temesi 79.50. Erdélyi 79.94. Horv.-Slavon 84. —

Felelős szerkesztő: Sándor János.

NYILTTÉR.

[15—40]

Titkos betegségeket és tehetetlenséget (elgyengült férfierőt)

gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker
biztosítása mellett

HANDLER MÓR

orvos- és sebész tudor, szülés és szemész.

Rendel naponként: délelőtt 11 órától 1-ig
és délután 3 órától 5-ig.

Lakik Pesten, Lipót-város, nádorotca 13. szám,
1-ső emelet 14. sz.

Díjjal ellátott levelekre azonnal
válasz adatik.

Építészeti vállalkozásoknak!
GRUBER JÁNOS-nál Pesten,
Lipót-város, Szécheny-utca,
mindig készletben van bármely mennyiségű
kufsteini hydraul. Cementmész, angol szab. Portland-
Cement Robins és társától,
kehlheimi márványlapok,
gipsz, aszfalt, zeolith-fedéltábla, valamint jól kiszáradt
talajkoczkák sat. sat.

**A Liebig-féle
Kumys-kivonatot,**
melyet a bécsi gyógytani hatóság egy g-
szerű elemert s a krakói tudományos
társulat különösen ajánlt,
az orvosi tanácsok megegyező véleménye
szerint, első rang illeti a tudósítás ellen
eddig ismert és használt minden szer közt.
Gyógyos és hírtalan gyógyít: **titárvózt**
(úgy illik állapotában), **gumót** (jelöl-
vételek, aszkorizmus, leghelvény), **gyo-**
mor, **bel- és legeső-hurkot**, **Anae-**
miát (verszegényes) tartós betegségek
és folytonos higiénységet követelőkben),
Chlorosist (sápkór), **mellzsorulást,**
aszokót **hátgerinc-sorvadást**, **moh-**
grosót **átdegyengességet**.
Egy üveg ára 1 ft. 6. Legtöbb 4
üveget tartó ládákban és azon felül bár-
mekkorai mennyiségű vidékre megküld
a **Kumys-intézet főrakára**
Bécs, Mariahilferstrasse 36, Bern
(Jf. Friedl N.)
N. B. Betegnek, a kiknél minden biza-
nál, szer sikeretlen maradt, tegyenek biza-
lommal egy utolsó kísérletet a Liebig-féle
kivonattal.
4—26 (480)

A valódi orsz. ab-
legyalban a Főispé-
álat kiváltsággal ki-
tűntetett, az orvosi
kard megvizsgál-
s sikeresnek talál-
hált titkos szer a **patkányok házi**
s mezei egereket, vakondok
svábok teljes kirtására, (melyet sok-
féle hamisan utánoz s azmi megpo-
bálak) hamisítván minőségben kopáló-
(a tőten). **M-Vasárhelyi:** Fugarsá-
Demeter, Brassóban: **J. L. Hess-**
J. B. Mischbacher és fiamal
hármelen, Segesvárt és Szécheny:
1 nagy bádog 1 ft. kis bádog 80 kr. Egyes
bádog megrendelése is utánvétel mellett
gyorsan teljesítik. Ugyanott kapható citrom-
kenes, egyedül szer a fagyhóka és tyúk-
szem ellen, 1 tégely 50 kr.
Egy kivonat naponta ekező hasonló dicső-
levelekben: 12—* (323)
Kérlek meg egy pár tégelyvel küldeni, mert
a nagymennyiségű patkányok kirtására szük-
séges: az eddig használt kirtó hatással volt
Velencén, Karolyváson mellett jún. 17. 1871.
Tisztelettel
ULLMAN BETTI, hasznabérné.

Valódi csak itt!
Talmi arany!
ujon feltalált nemes fém!
Valódi csak itt!
Kereskedünk, hogy ez ékszer még több évi viselés után is nem változik meg, és a valódi
aranytól meg nem különbözhethet. Hogy bebizonyítsuk mindenkinél, feltehető legnyúl, következő
olcsó árak szabattak:

Női ékszerek.
1 Legelegsőbb dívatos órácsák 1 ft. 1.50.
1 pompás méltó 80 kr. 1 ft. 1.20, 1.80, 2.50,
3.30, 4.50, 5.50, 6.50, 7.50, 8.50, 9.50, 10.50,
11.50, 12.50, 13.50, 14.50, 15.50, 16.50, 17.50,
18.50, 19.50, 20.50, 21.50, 22.50, 23.50, 24.50,
25.50, 26.50, 27.50, 28.50, 29.50, 30.50, 31.50,
32.50, 33.50, 34.50, 35.50, 36.50, 37.50, 38.50,
39.50, 40.50, 41.50, 42.50, 43.50, 44.50, 45.50,
46.50, 47.50, 48.50, 49.50, 50.50, 51.50, 52.50,
53.50, 54.50, 55.50, 56.50, 57.50, 58.50, 59.50,
60.50, 61.50, 62.50, 63.50, 64.50, 65.50, 66.50,
67.50, 68.50, 69.50, 70.50, 71.50, 72.50, 73.50,
74.50, 75.50, 76.50, 77.50, 78.50, 79.50, 80.50,
81.50, 82.50, 83.50, 84.50, 85.50, 86.50, 87.50,
88.50, 89.50, 90.50, 91.50, 92.50, 93.50, 94.50,
95.50, 96.50, 97.50, 98.50, 99.50, 100.50, 101.50,
102.50, 103.50, 104.50, 105.50, 106.50, 107.50,
108.50, 109.50, 110.50, 111.50, 112.50, 113.50,
114.50, 115.50, 116.50, 117.50, 118.50, 119.50,
120.50, 121.50, 122.50, 123.50, 124.50, 125.50,
126.50, 127.50, 128.50, 129.50, 130.50, 131.50,
132.50, 133.50, 134.50, 135.50, 136.50, 137.50,
138.50, 139.50, 140.50, 141.50, 142.50, 143.50,
144.50, 145.50, 146.50, 147.50, 148.50, 149.50,
150.50, 151.50, 152.50, 153.50, 154.50, 155.50,
156.50, 157.50, 158.50, 159.50, 160.50, 161.50,
162.50, 163.50, 164.50, 165.50, 166.50, 167.50,
168.50, 169.50, 170.50, 171.50, 172.50, 173.50,
174.50, 175.50, 176.50, 177.50, 178.50, 179.50,
180.50, 181.50, 182.50, 183.50, 184.50, 185.50,
186.50, 187.50, 188.50, 189.50, 190.50, 191.50,
192.50, 193.50, 194.50, 195.50, 196.50, 197.50,
198.50, 199.50, 200.50, 201.50, 202.50, 203.50,
204.50, 205.50, 206.50, 207.50, 208.50, 209.50,
210.50, 211.50, 212.50, 213.50, 214.50, 215.50,
216.50, 217.50, 218.50, 219.50, 220.50, 221.50,
222.50, 223.50, 224.50, 225.50, 226.50, 227.50,
228.50, 229.50, 230.50, 231.50, 232.50, 233.50,
234.50, 235.50, 236.50, 237.50, 238.50, 239.50,
240.50, 241.50, 242.50, 243.50, 244.50, 245.50,
246.50, 247.50, 248.50, 249.50, 250.50, 251.50,
252.50, 253.50, 254.50, 255.50, 256.50, 257.50,
258.50, 259.50, 260.50, 261.50, 262.50, 263.50,
264.50, 265.50, 266.50, 267.50, 268.50, 269.50,
270.50, 271.50, 272.50, 273.50, 274.50, 275.50,
276.50, 277.50, 278.50, 279.50, 280.50, 281.50,
282.50, 283.50, 284.50, 285.50, 286.50, 287.50,
288.50, 289.50, 290.50, 291.50, 292.50, 293.50,
294.50, 295.50, 296.50, 297.50, 298.50, 299.50,
300.50, 301.50, 302.50, 303.50, 304.50, 305.50,
306.50, 307.50, 308.50, 309.50, 310.50, 311.50,
312.50, 313.50, 314.50, 315.50, 316.50, 317.50,
318.50, 319.50, 320.50, 321.50, 322.50, 323.50,
324.50, 325.50, 326.50, 327.50, 328.50, 329.50,
330.50, 331.50, 332.50, 333.50, 334.50, 335.50,
336.50, 337.50, 338.50, 339.50, 340.50, 341.50,
342.50, 343.50, 344.50, 345.50, 346.50, 347.50,
348.50, 349.50, 350.50, 351.50, 352.50, 353.50,
354.50, 355.50, 356.50, 357.50, 358.50, 359.50,
360.50, 361.50, 362.50, 363.50, 364.50, 365.50,
366.50, 367.50, 368.50, 369.50, 370.50, 371.50,
372.50, 373.50, 374.50, 375.50, 376.50, 377.50,
378.50, 379.50, 380.50, 381.50, 382.50, 383.50,
384.50, 385.50, 386.50, 387.50, 388.50, 389.50,
390.50, 391.50, 392.50, 393.50, 394.50, 395.50,
396.50, 397.50, 398.50, 399.50, 400.50, 401.50,
402.50, 403.50, 404.50, 405.50, 406.50, 407.50,
408.50, 409.50, 410.50, 411.50, 412.50, 413.50,
414.50, 415.50, 416.50, 417.50, 418.50, 419.50,
420.50, 421.50, 422.50, 423.50, 424.50, 425.50,
426.50, 427.50, 428.50, 429.50, 430.50, 431.50,
432.50, 433.50, 434.50, 435.50, 436.50, 437.50,
438.50, 439.50, 440.50, 441.50, 442.50, 443.50,
444.50, 445.50, 446.50, 447.50, 448.50, 449.50,
450.50, 451.50, 452.50, 453.50, 454.50, 455.50,
456.50, 457.50, 458.50, 459.50, 460.50, 461.50,
462.50, 463.50, 464.50, 465.50, 466.50, 467.50,
468.50, 469.50, 470.50, 471.50, 472.50, 473.50,
474.50, 475.50, 476.50, 477.50, 478.50, 479.50,
480.50, 481.50, 482.50, 483.50, 484.50, 485.50,
486.50, 487.50, 488.50, 489.50, 490.50, 491.50,
492.50, 493.50, 494.50, 495.50, 496.50, 497.50,
498.50, 499.50, 500.50, 501.50, 502.50, 503.50,
504.50, 505.50, 506.50, 507.50, 508.50, 509.50,
510.50, 511.50, 512.50, 513.50, 514.50, 515.50,
516.50, 517.50, 518.50, 519.50, 520.50, 521.50,
522.50, 523.50, 524.50, 525.50, 526.50, 527.50,
528.50, 529.50, 530.50, 531.50, 532.50, 533.50,
534.50, 535.50, 536.50, 537.50, 538.50, 539.50,
540.50, 541.50, 542.50, 543.50, 544.50, 545.50,
546.50, 547.50, 548.50, 549.50, 550.50, 551.50,
552.50, 553.50, 554.50, 555.50, 556.50, 557.50,
558.50, 559.50, 560.50, 561.50, 562.50, 563.50,
564.50, 565.50, 566.50, 567.50, 568.50, 569.50,
570.50, 571.50, 572.50, 573.50, 574.50, 575.50,
576.50, 577.50, 578.50, 579.50, 580.50, 581.50,
582.50, 583.50, 584.50, 585.50, 586.50, 587.50,
588.50, 589.50, 590.50, 591.50, 592.50, 593.50,
594.50, 595.50, 596.50, 597.50, 598.50, 599.50,
600.50, 601.50, 602.50, 603.50, 604.50, 605.50,
606.50, 607.50, 608.50, 609.50, 610.50, 611.50,
612.50, 613.50, 614.50, 615.50, 616.50, 617.50,
618.50, 619.50, 620.50, 621.50, 622.50, 623.50,
624.50, 625.50, 626.50, 627.50, 628.50, 629.50,
630.50, 631.50, 632.50, 633.50, 634.50, 635.50,
636.50, 637.50, 638.50, 639.50, 640.50, 641.50,
642.50, 643.50, 644.50, 645.50, 646.50, 647.50,
648.50, 649.50, 650.50, 651.50, 652.50, 653.50,
654.50, 655.50, 656.50, 657.50, 658.50, 659.50,
660.50, 661.50, 662.50, 663.50, 664.50, 665.50,
666.50, 667.50, 668.50, 669.50, 670.50, 671.50,
672.50, 673.50, 674.50, 675.50, 676.50, 677.50,
678.50, 679.50, 680.50, 681.50, 682.50, 683.50,
684.50, 685.50, 686.50, 687.50, 688.50, 689.50,
690.50, 691.50, 692.50, 693.50, 694.50, 695.50,
696.50, 697.50, 698.50, 699.50, 700.50, 701.50,
702.50, 703.50, 704.50, 705.50, 706.50, 707.50,
708.50, 709.50, 710.50, 711.50, 712.50, 713.50,
714.50, 715.50, 716.50, 717.50, 718.50, 719.50,
720.50, 721.